

stránky, najmä stredno- a vrchnotriasové členy, ktoré tvoria hlavnú náplň silického príkrovu (J. Mello 1974, 1975a, 1975b).

Ak odhliadneme od možnej príslušnosti karbónskych súvrství zo severného okolia Honiec k silickému príkrovu, najstaršími známymi súvrstviami sú seiské a kampilské vrstvy (skyth), ktoré najmä v okolí Rakovnice a Silickej Jablonice dosahujú značnú mocnosť (1000—2000 m). Ide prevažne o peliticko-psamitické súvrstvie, ktoré v najvyšších častiach prechádza do karbonátových súvrství.

Stredno- a vrchnotriasové súvrstvia silického príkrovu Slovenského krasu sú takmer výlučne karbonátové. Z faciálneho hľadiska ich možno rozdeliť do 4 skupín (obr. 2).

Vcelku však prevládajú 3 typy facií: (1) biohermné; s príslušnou časťou (2) lagunárnych plošinových variet (svetlé vápence wettersteinského typu, t. j. steinalmské, wettersteinské, tisovecké a dachsteinské) a (3) panvového typu (tu patria schreyeralmské, reiflinské, pseudoreiflinské a hallstattské vápence a zlabachské vrstvy).

V oblasti vývoja rífových sedimentov je v najvyššom triase a v spodnej jure zreteľný hiát; v oblasti vývoja sedimentov panvového typu sa sedimentácia neprerušila (J. Mello 1974 s. 153).

Jurské súvrstvia silického príkrovu sa zachovali len v nevelkom rozsahu. Ich najvýznamnejšími reprezentantmi sú allgauské vrstvy, piesčité vápence „grestenskej“ faciie, hierlatzské a adnetské vápence, pestré brekciovité vápence, spongolity a rádiolarity. Z obliakového materiálu neogénnych zlepenčov sú známe titónske plytkovodné vápence.

Existencia kriedových súvrství sa doteraz nepotvrdila.

Otázka domovskej oblasti silického príkrovu (a tým aj smeru jeho nasúvania) nie je uzatvorená. Nie je známe, ako ďaleko na J siaha silický príkrov. Je isté, že jeho južným ohraničením nie je južný okraj Slovenského krasu, pretože v Rudabánskom pohorí vystupujú tak horninové komplexy, ktoré možno porovnávať s meliatskou sériou, ako aj horninové komplexy charakteru silického príkrovu.

Obdobná je i situácia v pohorí Bükk, kde popri slabometamorfovaných súvrstviach mladšieho paleozoika a triasu, ktoré možno porovnávať so súvrstviami meliatskej série, vystupujú v tektonickej superpozícii nemetamorfované komplexy porovnateľné so silickým príkrovom.

Opis lokalít

1. Žarnov — Chorváty — Hosťovce—trias Rudabánskeho pohoria

(J. Mello — R. Mock)

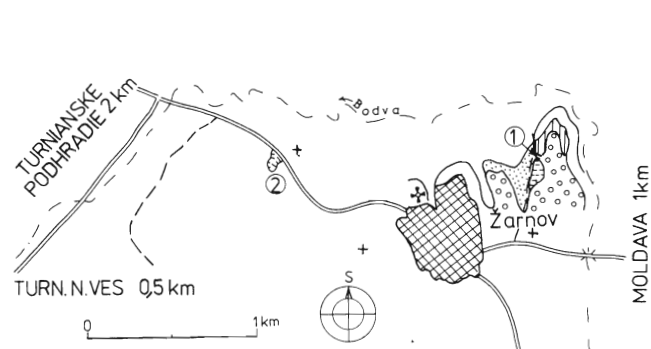
Uzemie medzi Moldavou a Hosťovcami asi 4—5 km juhovýchodne od Turrianskeho Podhradia, ležiace vo veľkom ohybe rieky Bodvy, patrí geologicky k severovýchodným výbežkom Rudabánskeho pohoria.

Podľa V. Homolu (1951, s. 167) je tu nasledujúci vrstvový sled: hrubolavicitý gutensteinský vápenec, kôstkovitý dolomit, hrubolavicité svetlé vápence so svetlými rohovcami, nepravidelne lavicité tmavé vápence so

v plošných východoch odkryté tmavé, miestami slabo piesčité bridlice. Vyššie nasledujú lavicovité ružové, belavé, žltkasté alebo biele škvornité vápence, v niektorých polohách rohovcové, v ktorých sa nachádza asi 20–30 cm mocná vložka červeného silne vápnitého tufitu. Vyššie vystupuje asi 10 m mocná poloha silne zvrásnených ílovitých bridlíc a známy vrstvomý sled zakončujú svetlé celistvé masívne vápence so šošovkami bielych zrnitých, čiastočne hrubolavcovitých vápencov.

Niektoré z uvedených súvrství, ako aj karnské súvrstvie možno študovať na lokalitách, ktoré sú súčasťou exkurznej trasy:

a) *Lom pri hradskej Turnianske Podhradie — Žarnov.* 750 m juhovýchodne od odbočky hradskej na Turniansku Novú Ves — gutensteinské vápence a dolomity (spodný anis, obr. 3, 2).

Obr. 3. Situačná skica lokalít v okolí Žarnova (J. Mello 1975); 1 — tmavé bridlice a svetlé masívne vápence (ladín?), 2 — gutensteinské vápence (anis).

Fig. 3. Situation Sketch of Localities Situated in the Žarnov Area (J. Mello, 1975).

1 — dark shales and light-coloured massive limestones (Ladinian?), 2 — Guttenstein limestones (Anisian).

V spodnej etáži lomu vystupujú prevažne tmavé celistvé vápence, miestami laminované (stromatolity?). V strednej časti lomu (báza vyššej etáže) sú polohy tmavošedých lavcovitých gutensteinských dolomitov. Vyššie je súvrstvie vápencov pestrejšie. Možno tu nájsť rozmanité typy laminovaných, červikovitých, hľuzovitých a brekciovitých vápencov.

V minulosti sa gutensteinský vápenc z tohto lomu ťažil ako dekoračný kameň, tzv. žarnovský mramor (napr. dosky na kaviarenské stolíky pre Budapešť).

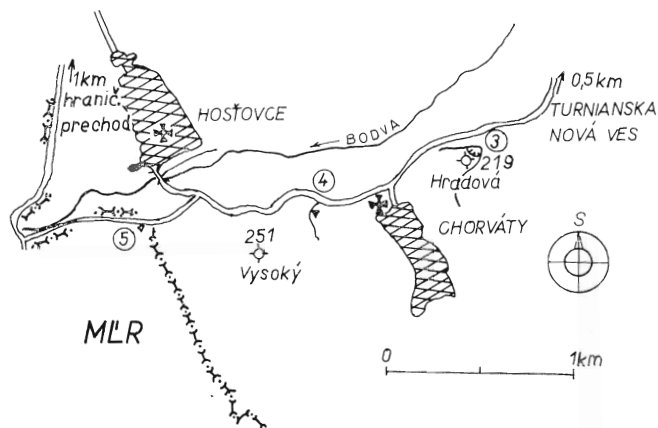
b) *Žarnov*, pahorok na južnom brehu Bodvy 500 m severovýchodne od obce (obr. 3, 1) — tmavé bridlice a silicity (ladín rudabánskeho vývoja?), svetlé masívne vápence (silický príkrov?).

V okolí poľnej cesty vedúcej po juhozápadnom svahu pahorku kóty 202,5 sú v plošných východoch odkryté tmavé, miestami slabo piesčité bridlice. Vyššie na okraji oraného poľa možno nájsť okrem úlomkov bridlíc a obliakov pliocénneho štrku úlomky silicitov a tmavých afanitických vápencov.

Smerom na S pahorok k. 202,5 budujú svetlé masívne a nezreteľne lavcovité vápence (bralká), ktoré sa vynárajú spod prikrývky pliocénneho štrku.

c) *Lom na severovýchodnom úpätí Hradovej* (k. 219,8) 500 m severovýchodne od Chorvát pri hradskej Turnianska Nová Ves — Hidvegardó — súvrstvie karnu rudabánskeho vývoja (obr. 4, 3).

V lome vystupuje zvrásnené súvrstvie slienitých bridlíc s lavicami a doskami rohovcových a organodetritických vápencov. V nadloží tohto súvrstvia (severovýchodný chrbát a východný vrchol Hradovej) vystupujú šedé a pestré rohovcové vápence.

Obr. 4. Situačná skica lokalít v okolí Chorvát a Hostoviec (J. Mello 1975); 3 — súvrstvie karnu v lome na severovýchodnom úpätí Hradovej (k. 219); 4, 5 — tmavošedé rohovcové vápence (ladín — karn?). Fig. 4. Situation Sketch of Localities Situated in the Charvaty and Hostovce Area (J. Mello, 1975).

3 — Karnian Beds in the quarry situated on the NE slope of the Hradová Hill, 4, 5 — dark grey cherty limestones (Ladinian — Karnian?).

Vápence z lomu poskytli konodontovú faunu, ktorá poukazuje na vrchný karn (tuval). Tento vek potvrdzuje druh *Gondolella polygnathiformis* Budur. — Stefanov. Okrem toho sa tu našli karnické formy rodu *Metapolygnathus*.

Rohovcové lavicovité vápence zo severovýchodného svahu, ako aj východného vrcholu Hradovej (k. 219) poskytli zatiaľ iba chudobnú konodontovú faunu, ktorá je podľa predbežného hodnotenia mladšia ako fauna z lomu.

d) 300 m západne od Chorvát, zárez poľnej cesty a drobné lomy (obr. 4). Odkryté sú tu šedé rohovcové a bezrohovcové vápence a dolomity triasu. Pri predbežnom výskume mikrofosílií sa v týchto vápencoch našlo niekoľko poškodených exemplárov „ozúbkovaných“ konodontov, najmä druhy *Prioniodina (Cypridodella) mülleri* (Tatge) a *P. Cypridodella) spengleri* (Huckr.), ktoré majú stratigrafické rozšírenie od stredného po vrchný trias.

e) 500 m južne od Hostoviec, zárez hradskej Turnianska Nová Ves — Hidvegardó (štátna hranica, odkryv leží už na maďarskej strane územia): rohovcové vápence — ladín — karn?

Nad hradskou sú rozsiahle stenové odkryvy zvrásnených tmavošedých lavicovitých vápencov.

2. Zádielske Dvorníky — tektonické okno meliatskej série vynárajúce sa spod silického príkrovu

(J. Mello — R. Mock)

Vo východnej časti Turnianskej kotliny medzi Hrhovom a Turnianskym Podhradím sa v tektonickom okne spod silického príkrovu vynárajú súvrstvia, ktoré sa v súčasnosti zaraďujú k meliatskej sérii. Tvoria niekoľko výrazných